

คำพูดเชิงบวกที่มีผลต่อการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน

The Effects of Positive Words in the Development of School Library

สมปอง มิสสิตะ* สุกัญญา โภคา จันทรเพ็ญ กล่อมใจชาว
เอกอนงค์ ดวงจักร พนิดา จมูศรี รุ่งทิวา ฝ้ายดี

หอสมุดพระราชวังสนามจันทร์ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร e-mail: missitaa@su.ac.th

บทคัดย่อ

การดำเนินงานโครงการ “ห้องสมุดมีชีวิตเพื่อชุมชน” ของหอสมุดพระราชวังสนามจันทร์ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร เป็นไปอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ พ.ศ.2539 ถึงปัจจุบัน และในปีงบประมาณ 2554 ได้เข้าไปพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนวัดวังกุลา อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรีร่วมกับผู้บริหาร คณะครู บุคลากรและนักเรียน จนได้รับรางวัลโรงเรียนรักการอ่านระดับเขตพื้นที่การศึกษา (สุพรรณบุรี) อันดับที่ 2 (โรงเรียนขนาดเล็ก) ปีการศึกษา 2555 และรางวัลที่ 1 กิจกรรมการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตในโรงเรียนปี 2555 (ขนาดเล็ก)จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 เมื่อวันที่ 16 มกราคม พ.ศ.2556 คณะทำงานประเมินผลโครงการโดยสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นผู้บริหารและบุคลากรของโรงเรียนวัดวังกุลา จำนวน 7 คน แบ่งเป็น 4 ด้านคือ ด้านกายภาพ ด้านบุคลากร ด้านการบริหารจัดการ และด้านเทคโนโลยีหนังสือและสื่อการศึกษาซึ่งผู้ประเมินสามารถเขียนแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ จากนั้นรวบรวมข้อคิดเห็น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาคำพูดเชิงบวกที่มีผลต่อการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน ผลการศึกษาพบว่า ด้านกายภาพมีคำพูดเชิงบวกมากที่สุด จำนวน 23 คำ รองลงมาคือด้านบุคลากร มีคำพูดเชิงบวก จำนวน 22 คำด้านเทคโนโลยี หนังสือและสื่อการศึกษา มีคำพูดเชิงบวก จำนวน 18 คำ และด้านการบริหารจัดการ มีคำพูดเชิงบวก จำนวน 17 คำ

คำสำคัญ: ห้องสมุดโรงเรียน, การพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน, คำพูดเชิงบวก

ABSTRACT

The project “Living Library for Community” of Sanamchandra Palace Library, Silpakorn University, has been activated since 1996 to present. For examples, in 2011, Wat Wang Kula Library, Doem Bang Nang Buat District, Supanburi Province received the second prize award of Reading School from Educational Service Area Supanburi and the first prize of living library activity development in 2012 from Suphanburi

Primary Educational Service Area 3 on 16 January 2013. The project was evaluated by questionnaires from 7 administrators and staffs of Wat Wang Kula School. The open-ended questionnaires are divided into 4 parts which are physical, personnel, administrative and technology books and education medias. The purpose of this study are gathered the positive words from the questionnaires. The result is revealed that there are 23 physical positive words, 22 personnel positive words, 18 technology positive words and 17 administrative positive words.

Keywords : positive words, school library

ความคิด

หอสมุดพระราชวังสนามจันทร์ สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้จัดทำโครงการ “ห้องสมุดมีชีวิตเพื่อชุมชน” อย่างต่อเนื่องตั้งแต่ พ.ศ.2539 เป็นต้นมา โดยในปีงบประมาณ 2554 หอสมุดพระราชวังสนามจันทร์ได้เข้าไปพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนวัดวังกุลา อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรีร่วมกับผู้บริหาร คณะครู บุคลากรและนักเรียนจนกระทั่งได้รับรางวัลโรงเรียนรักการอ่านระดับเขตพื้นที่การศึกษา (สุพรรณบุรี) อันดับที่ 2 (โรงเรียนขนาดเล็ก) ปีการศึกษา 2555 และรางวัลที่ 1 กิจกรรมการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตในโรงเรียนปี 2555 (ขนาดเล็ก)จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 เมื่อวันที่ 16 มกราคม 2556 ผลการดำเนินงานครั้งนี้ทำให้คณะทำงานสนใจแบ่งปันและถ่ายทอดบทเรียนของความสำเร็จดังกล่าว

จากการศึกษาเรื่องความสำเร็จในการทำงานพบว่า ผู้รับผิดชอบโครงการหรือกิจกรรมมักจะประเมินความสำเร็จโดยการประเมินความพึงพอใจแต่คณะทำงานเห็นว่าวิธีการดังกล่าวอาจมีข้อจำกัดทั้งในเรื่องการแสดงความคิดเห็น มีกรอบในการตอบ จำนวนของผู้ตอบแบบสอบถาม รวมทั้งข้อจำกัดของการสัมภาษณ์ จึงเลือกใช้วิธีการประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการดังกล่าว ด้วยการหาคำพูดที่มีลักษณะเชิงบวก ซึ่งนำแนวคิด “ถ้อยคำ” และ “ทัศนคติเชิงบวก” มาผสมผสานกัน ในเรื่องของ “ถ้อยคำ” ตามทฤษฎีวิัจจนกรรมของจอห์น แอล ออสติน (John L. Austin) ซึ่งเชื่อว่าถ้อยคำในภาษาเป็นการกระทำเราสามารถกระทำการต่างๆได้ด้วยคำพูด เช่น เมื่อผู้พูดพูดว่า “I promise I’ll be there on time.” ก็เท่ากับว่าผู้พูดได้กระทำการตกลงที่จะกระทำการบางอย่างใดอย่างหนึ่งในอนาคตที่เป็นข้อผูกมัดระหว่างผู้พูดต่อผู้ฟัง นอกจากนี้คำกริยาในประโยคคือ Promise เป็นกริยาที่ทำให้เกิดการกระทำขึ้นได้ ซึ่งเราเรียกกริยานี้ว่า “กริยาที่ก่อให้เกิดการกระทำ” (Performative Verb) ต่อมาจอห์น เซอร์ล (John Searle) ได้พัฒนาแนวคิดนี้โดยตั้งสมมุติฐานไว้ว่าถ้อยคำที่พูดออกมาไม่เพียงแต่ที่มีกริยาที่ก่อให้เกิดการกระทำเท่านั้น แต่ทุกถ้อยคำมีเจตนาแฝงอยู่เสมอ (นิภัทร อังกูรสินธนา, 2550:137-138)

ส่วน “ทัศนคติเชิงบวก” เป็นการเริ่มต้นค้นหาความสำเร็จที่ไม่มีคำว่า ส่ายเกิไปในโลกนี้สิ่งที่จะต้องยอมรับ คือความแตกต่างระหว่างคนที่สำเร็จกับล้มเหลวคนที่เก่งกว่ากับด้อยกว่า ซึ่งมี “วิธีคิด” เป็นตัวแปรหลักคนที่ไม่ประสบความสำเร็จหรือด้อยกว่าส่วนใหญ่กลัวความล้มเหลวกลัวไม่สำเร็จ กลัวตัวเองไม่มีค่าและคิดว่าภาระจะ

ประสบความสำเร็จเป็นเรื่องยากแต่คนที่ประสบความสำเร็จหรือเป็นคนเก่งที่สร้างตัวขึ้นมาเองโดยไม่มีกองมรดกแต่เป็นคนที่มีความหวังและมุ่งมั่นที่จะมีอนาคตที่ดีกว่าและมีพลังที่จะทำให้ตัวเองสู้ มีบุคลิกและการแสดงออกที่มั่นใจในตัวเองและมีความสามารถที่จะพลิกตัวในสถานการณ์ที่ยากลำบากให้เป็นทางบวกและความโชคที่ได้เพราะวิธีคิดเป็นส่วนหนึ่งของการขยายให้เป็นการกระทำถ้าคิดว่าเราเป็นคนอ่อนแอ และไม่ต่อสู้ก็จะไม่มีทางสำเร็จ แต่ถ้าคิดว่าเราแข็งแกร่งกว่ามีความมุ่งมั่น อยากรับความสำเร็จจะทำให้แต่ละก้าวที่ก้าวไปสู่ความสำเร็จได้ก็ต้องอาศัยวิธีคิดในทางบวกเพื่อให้ใส่ใจแต่ปัจจัยบวกที่มุ่งเน้นให้เราไปสู่เป้าหมายได้ซึ่งเราสามารถพัฒนาต่อเพื่อให้เป็นไปในทางที่ดี เสริมสร้างการเรียนรู้และสามารถนำความสำเร็จมาสู่ตัวเราได้ในท้ายที่สุดอุปสรรคหรือความล้มเหลวจึงไม่ใช่จุดสิ้นสุด หากแต่เป็นจุดเริ่มต้นเหมือนกำแพงที่สูงยิ่งสะท้อนถึงโอกาสที่ดี ถ้าเรามีอุปสรรคยิ่งมากก็หมายความว่าภายใต้อุปสรรคหรือเบื้องหลังของอุปสรรคก็คือโอกาสมหาศาลหากเรามีความสามารถที่จะฝึกตัวเองให้มีนิสัยและวิธีคิดให้เป็นทางบวกกระตุ้นให้เรามองเห็นทุกวันเป็นวันที่โชคดีและพร้อมจะเริ่มสิ่งใหม่ ๆ ก็จะทำให้เราคิดมุมกลับได้ (SVOA,2556 : 1)

ดังนั้นในการศึกษาคำพูดเชิงบวก จึงเป็นกรอบแนวคิดที่สร้างขึ้นมาใช้ในการตรวจสอบความคิดเห็นของผู้ประเมิน ซึ่งผู้รับสารสามารถนำไปตีความ นำไปคิดวิเคราะห์และพัฒนาได้ในโอกาสต่อไป

กระบวนการและผลการศึกษา

คณะทำงานได้สร้างแบบสอบถามความคิดเห็น แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านกายภาพ ด้านบุคลากร ด้านการบริหารจัดการ และด้านเทคโนโลยีหนังสือและสื่อการศึกษา โดยผู้บริหารและบุคลากรของโรงเรียนวัดวังกุลา จำนวน 7 คน เป็นผู้ประเมินผลการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนฯ แบบสอบถามทุกข้อเป็นการสร้างคำถามปลายเปิดให้เขียนแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกอย่างอิสระจากนั้นคณะทำงานได้นำข้อความทั้งหมดมารวบรวม โดยมีวัตถุประสงค์โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาคำพูดเชิงบวกที่มีผลต่อการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนผลการศึกษพบว่า

1. คำพูดเชิงบวกทางกายภาพ ได้กำหนดกรอบให้ผู้ตอบใน 4 เรื่องคือ ความสะดวกในการเข้าถึงและการใช้บริการการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายใน การจัดสภาพแวดล้อมภายนอก และการจัดพื้นที่ใช้สอย ผลการแสดงความคิดมีคำพูดเชิงบวกทางกายภาพ ดังตารางที่ 1

ประเด็น	จำนวน	คำพูดเชิงบวก
ด้านกายภาพ	23	- ธรรมชาติ -ไม่มีสิ่งรบกวน -เอื้อต่อการเรียนรู้ -เป็นสัดส่วน - เข้าใช้เวลาพักเที่ยงได้ง่าย -มีการขยายห้องเพิ่ม -มีการทำที่บังแดดหน้าอาคารเพิ่มเติม -สถานที่ดี -สภาพแวดล้อมดี -บรรยากาศดี -เอื้อต่อการเรียนรู้ -อยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม -จัดได้ดีเยี่ยม -สะอาด -มีภาพติดเข้าใจ -มีมุมศึกษาหลายมุม -การควบคุมดูแลดี -มีระบบห้องสมุดอัตโนมัติ -มีมุมต่างๆให้ศึกษาเรียนรู้ -ทันสมัย -เหมาะสม

ตารางที่ 1 คำพูดเชิงบวกด้านกายภาพ

จากตารางที่ 1 คำพูดเชิงบวกด้านกายภาพพบว่ามีจำนวน 23 คำ ที่สะท้อนให้เห็นถึง ความสะดวกในการเข้าถึงและการใช้บริการ (เป็นส่วน เข้าใช้เวลาพักเที่ยงได้งายอยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม) การจัดสภาพแวดล้อมภายนอก (ธรรมชาติมีสถานที่ที่สวยงามแวดล้อมดี บรรยากาศดี เอื้อต่อการเรียนรู้) การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมภายใน (ไม่มีสิ่งรบกวน จัดได้ดีเยี่ยมสะอาดมีภาพติดเข้าใจการควบคุมดูแลดีเหมาะสมมีมุมศึกษาหลายมุมมีมุมต่างๆให้ศึกษาเรียนรู้) และ การจัดพื้นที่ใช้สอย (ทันสมัย มีการขยายห้องเพิ่ม มีการทำที่บังแดดหน้าอาคารเพิ่มเติมมีระบบห้องสมุดอัตโนมัติ)

2. คำพูดเชิงบวกด้านบุคลากรได้กำหนดกรอบให้ผู้ตอบใน 3 เรื่องคือ การเป็นนักจัดการ/ประสานงาน การทำงานในห้องสมุด และการพัฒนาตนเอง ผลการแสดงความคิดมีคำพูดเชิงบวกด้านบุคลากรดังตารางที่ 2

ประเด็น	จำนวน	คำพูดเชิงบวก
ด้านบุคลากร	22	-ทุกระดับ -ความร่วมมือ -ทำงานเป็น -งานส่วนรวม -ใช้ห้องสมุดอย่างต่อเนื่อง -มีครูบรรณารักษ์ -อบรม -สัมมนา -ดูงาน -แลกเปลี่ยน -ต่อเนื่อง -มีความรับผิดชอบ -มีเด็กนักเรียนทำหน้าที่แทน -เอาใจใส่เป็นอย่างดี -ประสานความร่วมมือ -ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน -มีส่วนร่วม -มีความสามารถในการบริหารจัดการดูแลระบบห้องสมุด -ทุกท่าน -ความสนใจ -ตั้งใจทำงาน - การบริการด้านห้องสมุดดี

ตารางที่ 2 คำพูดเชิงบวกด้านบุคลากร

จากตารางที่ 2 คำพูดเชิงบวกด้านบุคลากรพบว่ามีจำนวน 22 คำ ที่สะท้อนให้เห็นถึง การเป็นนักจัดการ/ประสานงาน (ทุกระดับงานส่วนรวม เอาใจใส่เป็นอย่างดีประสานความร่วมมือมีครูบรรณารักษ์ช่วยเหลือซึ่งกันและกันมีความสามารถในการบริหารจัดการดูแลระบบห้องสมุดทุกท่าน ความสนใจตั้งใจทำงานความร่วมมือทำงานเป็นมีความรับผิดชอบ) การทำงานในห้องสมุด (ใช้ห้องสมุดอย่างต่อเนื่อง มีเด็กนักเรียนทำหน้าที่แทนมีส่วนร่วมการบริการด้านห้องสมุดดี) และ การพัฒนาตนเอง (อบรม สัมมนาดูงาน แลกเปลี่ยน ต่อเนื่อง)

3. คำพูดเชิงบวกด้านการบริหารจัดการได้กำหนดกรอบให้ผู้ตอบใน 4 เรื่องคือ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร งบประมาณ การจัดการ และการบริหารงานภายในห้องสมุด ผลการแสดงความคิดมีคำพูดเชิงบวกด้านการบริหารจัดการดังตารางที่ 3

ประเด็น	จำนวน	คำพูดเชิงบวก
ด้านการบริหาร จัดการ	17	-มีวิสัยทัศน์ -พยายาม -หาเครือข่าย -จัดสรรงบประมาณเพิ่มขึ้น -การประเมินเป็นที่พอใจ -เป้าหมายการบริหารห้องสมุดชัดเจน -สอนโดยใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้-ร่วมมือกับครูบรรณารักษ์ -เสาะแสวงหาหนังสือที่มีประโยชน์ -มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น -บริการแก่เด็กอย่างเป็นรูปธรรม -จัดทำบัตรสมาชิกห้องสมุด -มีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบ -มีเจ้าหน้าที่ดูแลรับผิดชอบห้องสมุดแต่ละวัน -สนับสนุนงบประมาณ -ส่งเสริม -สามารถบริหารให้ห้องสมุดมีการพัฒนาขึ้น

ตารางที่ 3 คำพูดเชิงบวกด้านการบริหารจัดการ

จากตารางที่ 3 คำพูดเชิงบวกด้านการบริหารจัดการพบว่า มีจำนวน 17 คำ ที่สะท้อนให้เห็นถึงภาวะผู้นำของผู้บริหาร (มีวิสัยทัศน์พยายามหาเครือข่าย เป้าหมายการบริหารห้องสมุดชัดเจน ส่งเสริม) งบประมาณ (จัดสรรงบประมาณเพิ่มขึ้น เสาะแสวงหาหนังสือที่มีประโยชน์ สนับสนุนงบประมาณ) การจัดการของผู้บริหาร (การประเมินเป็นที่พอใจ มีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบสอนโดยใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้สามารถบริหารให้ห้องสมุดมีการพัฒนาขึ้น ร่วมมือกับครูบรรณารักษ์มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นการบริหารงานภายในห้องสมุด(-บริการแก่เด็กอย่างเป็นรูปธรรม จัดทำบัตรสมาชิกห้องสมุดมีเจ้าหน้าที่ดูแลรับผิดชอบห้องสมุดแต่ละวัน)

4. คำพูดเชิงบวกด้านเทคโนโลยี หนังสือและสื่อการศึกษาได้กำหนดกรอบให้ผู้ตอบใน 2 เรื่องคือ การนำเทคโนโลยีมาใช้ในห้องสมุด สภาพของหนังสือและสื่อการศึกษา ผลการแสดงความคิดมีคำพูดเชิงบวกด้านเทคโนโลยี หนังสือสื่อและอุปกรณ์ดังตารางที่ 4

ประเด็น	จำนวน	คำพูดเชิงบวก
ด้านเทคโนโลยี หนังสือและ สื่อการศึกษา	18	-มีการส่งเสริม -หนังสือเหมาะสม -มีการจัดซื้อหนังสือเพิ่มเติม -จัดกิจกรรมหลายอย่าง -เพียงพอ -เอื้อ -สอดคล้อง -มีการใช้เทคโนโลยี -มีสืบค้นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ -มีอินเทอร์เน็ต -มีคอมพิวเตอร์ -ตลอดเวลา -มีโทรทัศน์ -มีสื่อโปรเจ็คเตอร์ -มีหนังสือหลากหลาย -ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน -มีการจัดกิจกรรมประจำวัน-มีหนังสือหลากหลายมาก

ตารางที่ 4 คำพูดเชิงบวกด้านเทคโนโลยีหนังสือและสื่อการศึกษา

จากตารางที่ 4 คำพูดเชิงบวกด้านบริหารจัดการ พบว่ามีจำนวน 18 คำ ที่สะท้อนให้เห็นถึงเทคโนโลยี (มีการส่งเสริมมีการใช้เทคโนโลยีมีอินเทอร์เน็ตมีคอมพิวเตอร์ตลอดเวลา มีโทรทัศน์ สื่อโปรเจ็คเตอร์ มีสืบค้นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์) หนังสือและสื่อการศึกษา(หนังสือเหมาะสม มีการจัดซื้อหนังสือเพิ่มเติม จัดกิจกรรมหลายอย่าง

เพียงพอ เอื้อ สอดคล้องมีหนังสือหลากหลาย ทันท่วงทีเหตุการณ์ปัจจุบัน มีการจัดกิจกรรมประจำวันมีหนังสือหลากหลายมาก)

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ผลจากการศึกษาคำพูดเชิงบวกที่มีผลต่อการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนพบว่า การที่ห้องสมุดประสบผลสำเร็จได้ต้องอาศัยการสนับสนุนจากผู้บริหารและความร่วมมือจากเพื่อนร่วมงาน คำพูดเชิงบวกเป็นกลวิธีหนึ่งที่สามารถทำให้ผู้อื่นเข้าใจถึงสภาพการทำงานในห้องสมุดกับทุกภาคส่วนขององค์กร รวมทั้งหากเมื่อเปลี่ยนผู้บริหารหรือเพื่อนร่วมงาน ซึ่งอาจมีแนวคิดและทิศทางการทำงานที่ต่างไปจากเดิม แต่เราประสงค์ให้ “คำพูดเชิงบวก” ยังคงอยู่อย่างยั่งยืนในหน่วยงาน และมีการพัฒนาแบบต่อยอดจากเดิม การเริ่มต้นบทสนทนา หรือการรายงานสภาพการดำเนินงานของห้องสมุดในเรื่องของกายภาพ บุคลากร การบริหารจัดการ รวมทั้งด้านเทคโนโลยีหนังสือและสื่อการศึกษา สามารถใช้การสื่อสารทางอ้อมด้วยคำพูดเชิงบวกเพื่อความสุขภาพ ให้เกียรติและหลีกเลี่ยงความขัดแย้ง จะมีผลต่อการเสริมสร้างจุดเริ่มต้นของความสัมพันธ์อันดีสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้กันและกันมีความรู้สึกมั่นใจเกิดความไว้วางใจต่อกันได้รวมทั้งไม่บั่นทอนสภาพจิตใจ

ความสำเร็จของการดำเนินงานตามโครงการ “ห้องสมุดมีชีวิตเพื่อชุมชน” นั้น กล่าวได้ว่าหอสมุดพระราชวังสนามจันทร์ เป็นเพียงส่วนหนึ่งที่ผลักดันให้ห้องสมุดโรงเรียนวัดวังกุลาประสบผลสำเร็จ ความสำเร็จของโรงเรียนวัดวังกุลาขึ้นอยู่กับองค์ประกอบในทุกอณูของโรงเรียน ชุมชนรวมทั้งพันธมิตรอื่นๆ ที่ต้องอาศัยกำลังกายกำลังสติปัญญาและกำลังทรัพย์เข้ามาช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ความสำเร็จดังกล่าวทำให้หอสมุดฯ สามารถพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนวัดวังกุลา เป็นศูนย์กลางในการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนอื่นๆ ที่แสดงความสนใจและตั้งอยู่ในบริเวณนั้น

คำตอบซึ่งคณะทำงานบอกกล่าวกับโรงเรียนต่างๆ เมื่อมีคำถามว่าทำอย่างไรจึงจะประสบผลสำเร็จบ้างคือ คำพูดในเชิงบวกทั้ง 80 คำ ที่สะท้อนความเป็นมา ปัจจุบัน และอนาคต หอสมุดพระราชวังสนามจันทร์เป็นเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น เพราะท้ายสุดไม่ว่าหอสมุดฯ จะเข้าไปช่วยมาก ปานกลางหรือน้อยแค่ไหน การดำเนินงานด้านเทคนิคและการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ล้วนแต่เป็นเรื่องของเจ้าภาพหลักทั้งสิ้น นอกจากนี้แล้วแนวความคิดของการดึงความพูดเชิงบวกยังสามารถนำไปปรับใช้ในการระดมความคิดของบุคลากรในองค์กร แล้วนำมาตีความเพื่อบริบทหรือคำตอบในการวางแผนงานได้อีกด้วย

รายการอ้างอิง

นิภัทร อังกูรสินธนา. (2550). “การศึกษาเปรียบเทียบวัจนกรรมอ้อมในการบริภาษในนวนิยายไทยต่างสมัย” *ภาษาไทยและวัฒนธรรมไทย* 2,1:133-134.

SVOA. (2556). *ความคิดเชิงบวกเพื่อความสำเร็จ*. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.svoa.co.th/about/65/article/>. (วันที่ค้นข้อมูล: 18 กรกฎาคม 2556).